

บทที่ 2

หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ว่าด้วยวรรณกรรม และเรื่องราวเกี่ยวกับอานาซิด

เนื่องจากเรื่องอานาซิดเป็นเรื่องที่ไม่ค่อยมีผู้วิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลมากนัก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นประเด็นลักษณะเฉพาะงานศิลปะการขับร้องบทเพลงลำนำด้านศาสนาของชาวมุสลิมที่นิยมกันในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยที่อาจมีการกระจายไปยังภูมิภาคอื่น ๆ บ้างในประเทศไทย แต่ความกระจุกตัว และการได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง จนเข้าไปแทรกในวิถีชีวิตในเรื่องของการสร้างคุณธรรม จริยธรรม และความบันเทิง จะเน้นอยู่ในเฉพาะพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และประเทศแถบภูมิภาคตะวันออกเฉียงใต้ที่มีบริบทด้านวัฒนธรรม และภาษาคลายคลึงกัน คือภูมิภาคมลายู ดังนั้น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้จึงไม่ค่อยมีในภาษาไทยมากนัก

ผู้วิจัยจึงได้พยายามสืบค้นข้อมูลจากเอกสาร เว็บไซต์ต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องอานาซิดที่เป็นทั้งภาษามลายู และอาหรับบางส่วน อันเป็นผลจากการประมวลข้อมูลเพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงกับเนื้อหาข้อมูลในเรื่องอานาซิดมากที่สุด

2.1 ร้อยเรื่องราวความเป็นมาอานาซิด

อานาซิด คืออะไร มีต้นกำเนิดมาจากไหน ยังคงเป็นคำถามที่หลาย ๆ นิกสงสัย และตั้งเป็นคำถามขึ้นมาในใจ แต่น้อยคนนักที่จะมีข้อมูลด้านนี้อย่างชัดเจน จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ได้กล่าวถึงอานาซิด ดังนี้

2.1.1 ความหมายของคำว่า อานาซิด

คำว่าอานาซิด (Anasyid) เป็นภาษาอาหรับ เป็นคำพหูพจน์ มาจากคำว่า นาซิด (Nasyid) หมายถึง การอ่าน หรือ การสะท้อนกลับ การตอบสนอง นอกจากนี้ยังมีคำที่เกี่ยวข้องกับคำว่าอานาซิด ได้แก่

2.1.1.1 Ansyadahu asy Syira หมายถึง เขาได้อ่านบทกวีแก่ผู้คน

2.1.1.2 Munsyid หมายถึง ผู้อ่านบทกวี และการสะท้อนกลับ การเรียบเรียงบทกวี

ทั้งนี้ การอ่านบทกวีเป็นกิจกรรมและงานที่มีมาช้านานตั้งแต่สมัยโบราณ นับตั้งแต่มีบันทึกในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ โดยตามประวัติศาสตร์อิสลามนั้น ได้กล่าวไว้ว่าก่อนที่จะทำนาศาตามุฮัมมัด (ซ.ล.) จะมาเผยแผ่ศาสนาแก่ชาวอาหรับ ชาวอาหรับมีวิถีชีวิตที่ผูกพันกับประเพณีและวัฒนธรรมบทกวีอย่างแนบแน่น โดยที่ชาวอาหรับได้ใช้บทกวีในการแสดงออกถึงสถานภาพ

ทางด้านร่างกาย อารมณ์ และความปรารถนาต่าง ๆ ของมนุษย์ (Asosiasi Nasyid Nusantara. มปป.
<http://www.ann.or.id/index.php>)

นอกจากนี้ในสังคมอาหรับกุรอาน (ชนอาหรับเผ่าหนึ่งที่มีอำนาจและปกครองดูแลมักกะฮ์
ในยุคท่านศาสดามูฮัมมัด : ผู้เขียน) ยังปรากฏนักกวีที่หาเลี้ยงชีพโดยการแต่งบทกวีเพื่อสรรเสริญ
คนใหญ่คนโต ในยุคนั้น

ทั้งนี้ เมื่อคัมภีร์อัลกุรอานได้ถูกประทานลงมาในยุคสมัยท่านศาสดามูฮัมมัด (ช.ล.) อัลกุรอาน
ได้บรรยายภาพเกี่ยวกับบรรดานักกวี ที่ทำหน้าที่ในการเร่ขายคำพูด บทกวีจากทุ่งราบที่หนึ่งไป
ยังที่หนึ่งว่า พวกเขาชอบที่จะพูดเกี่ยวกับสิ่งที่พวกเขามีได้กระทำ ซึ่งอัลกุรอานได้กล่าวยกเว้น
เฉพาะบรรดานักกวีที่มีความต้องการรับอิสลาม และปฏิบัติสิ่งที่ดีตามหลักการศาสนาใช้เมื่อครั้ง
ยังมีชีวิตเท่านั้น ตามที่ได้กล่าวไว้ในโองการอัลกุรอานซูเราะฮ์(บทที่)อชชुरอ : 224-227 (มปป.
<http://www.quranexplorer.com/quran/>) ดังนี้

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٢٢٤﴾

224. และพวกกวีนั้น พวกหลงผิดจะปฏิบัติตามพวกเขา (1)

(1) อัลลอฮ์ ตะอาลา ทรงตอบโต้ผู้ที่อ้างว่ามูฮัมมัดเป็นนักกวีว่า พวกกวีนั้น ใครที่ปฏิบัติตามเขา คือ พวกหลงผิด
ไม่ใช่พวกที่มีสติปัญญา

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٢٢٥﴾

225. เจ้าไม่เห็นดอกหรือว่า แท้จริงพวกเขานั้นเร่ร่อนไปในทุกหนแห่ง (2)

(2) คือพวกเขาจะปฏิบัติตามการสรรเสริญเยินยอ และการขุดคุ้ยความไม่ดั่งใจ หรือการสบประมาท

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٢٢٦﴾

226. และแท้จริงพวกเขานั้นพูดในสิ่งที่พวกเขาไม่กระทำ (3)

(3) คือเป็นพวกโกหก

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ

بَعْدِ مَا ظَلَمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ ﴿٢٢٧﴾

227. นอกจากบรรดาผู้ศรัทธาและปฏิบัติความดีทั้งหลายและรำลึกถึงอัลลอฮ์อย่างมาก (4) และตอบ
โต้ป้องกันหลังจากที่พวกเขาถูกข่มเหง (5) และบรรดาผู้ธรรมจะรู้ว่า ทางกลับอันใดที่พวกเขา
จะกลับคืนสู่ (6)

- (4) คือกวีมิได้ทำให้พวกเขาเสื่อมรำลึกถึงอัลลอฮ์
- (5) กล่าวตอบโต้พวกมุชรีกิน(ผู้กลับกลอก)เพื่อปกป้องความจริงและสนับสนุนอิสลาม
- (6) คือพวกอธรรมที่เป็นศัตรูกับอิสลามและพวกกวีที่หลงผิด จะรู้ทางกลับของพวกเขานั้นคือการลงโทษ ด้วยไฟนรกขณะนั้นนั่นคือทางกลับที่ชั่วร้ายและสาสม

2.2 หลักการศาสนาอิสลามที่กล่าวเกี่ยวกับเรื่องดนตรีและการขับร้อง

สำหรับมุสลิมเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการศาสนา ทั้งจากตัวบทอัลกุรอานซึ่งเป็นวจนะจากองค์อัลลอฮ์ (ช.บ.) ชุมนนะฮ์หรือฮาดิษ ตลอดจนการตีความ และวินัยนัยด้านศาสนาจากอูลามาอ์ นักกฎหมาย นักวิชาการศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องดนตรีและการขับร้อง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับอานาฮิด ซึ่งถือเป็นอีกประเภทหนึ่งของการขับร้อง และมีดนตรีคือกลองคูปหรือกลองหน้าเคียวมาใช้ในการประกอบการขับร้องอานาฮิด

ทั้งนี้ เพื่อความกระจ่าง และชัดเจนเกี่ยวกับแนวทาง หลักการศาสนาอิสลามว่าด้วยดนตรี และการขับร้อง ซึ่งในปัจจุบันได้มีประชาชาติอิสลามและผู้คนโดยทั่วไป ที่ได้มีความสงสัยและต้องการข้อมูลหลักฐานยืนยันที่ชัดเจน เนื่องจากการเผชิญกับการท้าทายของยุคสมัยในเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านประเพณี และวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น การศึกษาวิจัยในเรื่องนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งในการไขข้อมูล คำตอบแก่ผู้ที่แสวงหา และมีความสนใจ ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.2.1 หลักฐานจากอัลกุรอาน

ทั้งนี้ คัมภีร์อัลกุรอานได้มีการหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการขับร้อง หรือร้องเพลง ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำโองการจากคำภีร์อัลกุรอานที่กล่าวถึงเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

หลักฐานเกี่ยวกับการห้ามการร้องเพลง

1. ซูเราะฮ์อัลอิสรอฮ์ อายะหฺที่ 64

وَأَسْتَفْزِرُ مِنْ أَسْتَطَعْتُ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبُ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ
وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا

64. และเจ้าจงช่วยวนผู้ที่เจ้าสามารถทำให้เขาหลงในหมู่พวกเขาด้วยเสียงของเจ้า (*1*) และชักชวนพวกเขาให้เห็นพ้องด้วยด้วยม้าของเจ้าและด้วยเท้าของเจ้า (*2*) และจงร่วมกับพวกเขาในทรัพย์สินและลูกหลาน(*3*) และจงสัญญาพวกเขา” และชัยฏอนมิได้ให้สัญญาใดๆ แก่พวกเขา เว้นแต่เป็นการหลอกลวงเท่านั้น(*4*)

- (1) คือล่อลวงให้เขาหลง อิบน์อับบาสกล่าวว่า ด้วยเสียงของมันคือการเรียกร้องเชิญชวนของมันทุกอย่าง ที่จะนำไปสู่การฝ่าฝืน อัลลอฮ ตะอาลา มุญาฮิดกล่าวว่า เสียงของมันคือเสียงเพลง เสียงดนตรี และการละเล่นต่างๆ

(2) การชักชวนของมันเป็นพร้อมด้วยลูกน้องและสมัครพรรคพวกของมัน จะโดยทางยานพาหนะหรือการเดินทางด้วยเท้าก็ตาม

(3) จงร่วมกับพวกเขา (หมายถึงมนุษย์) คือเป็นหุ้นส่วนกับพวกเขาในทรัพย์สิน สนับสนุนให้เขาแสวงหาอาชีพในทางทุจริตในทางหะรอม และใช้จ่ายไปในทางที่เป็นมะอ์ศิฮัต ส่วนการเป็นหุ้นส่วนในโลกหลานก็คือ สนับสนุนให้มีการสังคัมที่ปะปนกันระหว่างชายกับหญิง จนกระทั่งนำไปสู่การกระทำที่ไม่ถูกต้องตามบัญญัติศาสนา และเกิดลูกหลานจากการชานามากขึ้น

(4) คือสัญญาที่ยั่วชวนและให้ความหวังที่เลื่อนลอย เช่น สัญญาว่าพวกเจรีคจะให้ความช่วยเหลือได้ สัญญาว่าจะร่ำรวยจากทรัพย์สินที่หะรอม ฯลฯ

2. ชูเราะฮ์ลูกมาน อายะห์ที่ 6

وَمِنَ اللَّيْسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٦﴾

6. และในหมู่มนุษย์มีผู้ซื้อเอาเรื่องไร้สาระ เพื่อทำให้เขาหลงไปจากทางของอัลลอฮ์ (1) โดยปราศจากความรู้อันมั่นคงและถือเอามันเป็นเรื่องขบขัน คนเหล่านี้พวกเขาจะได้รับการลงโทษอันอัปยศ

(1) คือทำให้หลงลืมจากการจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์ และขัดขวางแนวทางของพระองค์ โดยไม่มีความดีและประโยชน์อันใดเลย อัลลอฮ์ อิบน์มัสอูด และหะซัน อัลบัสรี กล่าวไว้ว่า หมายถึง การร่ำไรทำเพลง

โองการจากคำภีร์อัลกุรอานที่กล่าวมาเบื้องต้น เป็นเพียงบางส่วนของได้กล่าวถึงสาเหตุในการห้ามการขับร้อง ซึ่งในส่วนรายละเอียดและหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องจากการร้องเพลงได้มีกล่าวอีกมากมาย ทั้งจากฮาดิษ หรือวจนะท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) ทักศนะของอุลามาอ์หรือผู้รู้ทางด้านศาสนาที่ได้มีการตีความหลักการดังกล่าวจากอัลกุรอาน และฮาดิษ รวมทั้งบทเรียนตัวอย่างจากประวัติศาสตร์ในยุคท่านศาสดา ที่ได้มีการกล่าวถึงการขับร้อง การร่ำไรทำเพลงซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่กล่าวมาแล้ว มากล่าวโดยสรุปเพื่อนำเสนอในงานวิจัยเรื่องนี้

2.2.2 หลักฐานจากอัลฮาดิษ

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะขอยกหลักฐานอ้างอิงเกี่ยวกับตัวบทฮาดิษ (วจนะท่านศาสดามุฮัมมัด ช.ล.) ซึ่งได้รวบรวมอ้างอิงมาจากหนังสือว่าด้วยดนตรี และการขับร้องในอิสลามดังนี้

1. จากอัลบุคอรีได้รายงานไว้ว่า ท่านศาสดามุฮัมมัด ช.ล. ได้กล่าวว่า

“จะมีในอนาคตคนจากอุมมะฮ์ (ประชาชาติ) ของฉันที่พยายามทำสิ่งเหล่านี้ให้ถูก คือ การฝึกประเวณี การสวมใส่ผ้าไหม การดื่มสุรา และการเล่นเครื่องดนตรี (มะอาซิฟ) คนบางคนจะอยู่ข้าง ๆ ภูเขา และเมื่อคนเลี้ยงแกะของเขาพาเขาในคอนเียน และร้องขอสิ่งที่พวกเขาต้องการ คนเหล่านั้นจะตอบว่า “ค่อยกลับมาหาเราใหม่ในวันพรุ่งนี้เถิด” แล้วอัลลอฮ์ก็จะทำลายพวกเขาในคืน

นั้นโดยทำให้ภูเขาล่มลงมาใส่พวกเขา และขณะเดียวกันอัลลอฮ์จะทรงเปลี่ยนคนอื่น ๆ ให้กลายเป็นลิงและหมู พวกเขาจะอยู่ในสภาพนั้นจนกว่าจะถึงวันฟื้นคืนชีพ ”

ฮาดิษหมายเลข 5226 รายงานโดย อับูอามิร หรือ อับูมาลิก อัลอัซฮารี (กิตาบการคิม) (มปพ.// <http://www.sahihalbukhari.com/sps/sbk/>)

2. รายงานโดยอับูนาฎะฮ์ ในหนังสือกิตาบุลฟิตาน บทที่ว่าเรื่องการลงโทษ ซึ่งมีฮาดิษระมัด ดังนี้

“ประชาชนจากอุมมะฮ์ (ประชาชาติ) ของฉันจะดื่มสุรา และเรียกมันด้วยชื่ออื่น ซึ่งไม่ใช่ชื่อที่แท้จริงของมัน การรื่นเริงจะทำเพื่อสิ่งเหล่านั้น โดยการเล่นเครื่องดนตรี และการร้องเพลงของนักร้องผู้หญิง อัลลอฮ์ (ช.บ.) จะแยกฟื้นคืนชีพพวกเขา และเปลี่ยนให้คนอื่น ๆ กลายเป็นลิงและหมู”

3. ฮาดิษที่รายงานโดย อะหมัด บินฮัมบัล

ได้รายงานฮาดิษหลายบทที่เป็นหลักฐานแสดงเรื่องการห้ามดนตรี และเครื่องดนตรี ในหนังสือมุสนัด ของอะหมัด บินฮัมบัล ซึ่งในงานวิจัยเรื่องนี้ขอยกหลักฐานที่น่าเชื่อถือ จำนวน 2 ฮาดิษ ได้แก่

3.1 ท่านศาสดา (ช.ล.) กล่าวว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ (ช.บ.) ทรงห้ามสุรา การพนัน และอัล-กูบะฮ์ และของมีนเมาทุกชนิดนั้นต้องห้าม” ซุฟยานกล่าวว่า “ฉันถามผู้รายงาน คือ อาลี บิน บะดีมะฮ์ ว่า อัล-กูบะฮ์ คือ อะไร” เขาตอบว่า มันคือ กลอง

3.2 ท่านศาสดา(ช.ล.) กล่าวว่า “แท้จริงแล้วอัลลอฮ์ทรงห้ามแก่อุมมะฮ์ (ประชาชาติ) ของฉันสำหรับเหล้า การพนัน เครื่องดื่มที่กลั่นมาจากข้าวโพด กลองและลูท (กีตาร์ของชาวอาหรับ) ขณะที่พระองค์ทรงเพิ่มเติมแก่ฉันในละหมาดวิตร ”

4. ฮาดิษที่รายงานโดยอัลฮากิม และคนอื่น ๆ

อัลฮากิมได้รายงานไว้ในหนังสือ มุสตัฎรอค ของเขาว่า ท่านศาสดา (ช.ล.) จับมือของซอฮาบะฮ์ (ผู้ที่อยู่ร่วมสมัยกับท่านศาสดา) ท่านหนึ่ง คือ อับดุลเราะฮ์มาน บินเอาฟี และพวกเขาได้ไปเยี่ยมเยียนอับรอฮีม บุตรชายที่กำลังป่วยของท่านศาสดา พวกเขาพบว่า เด็กน้อยอับรอฮีมอยู่ในสภาพที่ใกล้จะเสียชีวิตแล้ว ดังนั้นท่านศาสดาจึงอุ้มเขาไว้แนบอก และกอดเขาไว้จนกระทั่งวิญญาณออกจากร่างไป แล้วท่านจึงวางบุตรชายลงและร่ำไห้ อับดุลเราะฮ์มานจึงถามท่านศาสดาด้วยความประหลาดใจว่า “โอ้ท่านศาสดา (ช.ล.) ท่านร้องไห้หรือ ทั้ง ๆ ที่ท่านห้ามเรามาให้ร้องไห้ ? ” และท่านศาสดาได้ตอบว่า

“ แท้จริงแล้ว ฉันไม่ได้ห้ามการร้องไห้ แต่ฉันห้ามเสียงอยู่ 2 ประเภท (เซาตัยน์) ซึ่งเป็นเสียงบ้า ๆ บอ ๆ (อะฮ์มัก) และเสียงที่ไม่รู้จักภายในสิ่งที่เป็บบาบ (ฟาญูร) เสียงแรก คือ เสียง (ร้องเพลง) ประกอบดนตรีที่รื่นเริง (ละฮ์) และเสียงเครื่องดนตรี (เครื่องลม) ของซัยฮูน ส่วนอีกเสียงหนึ่ง คือ เสียงคร่ำครวญอันเนื่องมาจากภัยพิบัติบางอย่างซึ่งทำพร้อมกับตบหน้า และฉีกเสื้อผ้า แต่เสียงนี้ (เสียงร้องไห้ของฉัน) นั้นเกิดมาจากความเมตตา สงสาร และใครก็ตามที่ไม่แสดงความเมตตาสงสาร ก็จะไม่ได้รับความสงสารเช่นกัน ” ซึ่งฮาดีษที่รายงานนี้เป็นหะซัน รายงานโดยออบูบักร์ อัซซาฟีอี ในหนังสือ อีร – รุบาอียาต)

หลักฐานฮาดีษที่ขมมากกล่าวอ้างอิงในที่นี้เกี่ยวกับเรื่องดนตรี และการขับร้องเป็นเพียงส่วนหนึ่งของฮาดีษหลาย ๆ บทเกี่ยวกับหลักเกณฑ์เรื่องดนตรีและการขับร้องในอิสลาม ซึ่งผู้ที่มีข้อสงสัยในเรื่องดังกล่าวสามารถนำไปพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป (ออบู บิลาต มุสฏอฟา อัลคานาดี ,2541:33)

2.2.3 ความเห็นจากนักกฎหมายอิสลาม และอุลาม่าอ์ (นักวิชาการศาสนา)

เนื่องจากศาสนาอิสลามได้ให้ความสำคัญในเรื่องหลักฐานการสนับสนุนประกอบหลักการสำหรับการยึดถือและการปฏิบัติจากหลากหลายแหล่งที่มา ซึ่งได้มีการลำดับความสำคัญตามแต่ประเภท เช่น หลักฐานในระดับเบื้องต้น คือ อัลกุรอาน ต่อมาคือฮาดีษ (ซุนนะฮ์) หรือวจนะท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) จากนั้นเป็นความคิดเห็นจากบรรดาซอฮาบะฮ์ หรือผู้ที่ได้อยู่ร่วมสมัยกับท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) ตาบีอิน (ผู้ที่ได้อยู่ร่วมสมัยกับซอฮาบะฮ์ และมีชีวิตรุ่นต่อจากซอฮาบะฮ์) ตลอดจนอุลาม่าอ์ หรือนักวิชาการศาสนาทั้งในรุ่นก่อนและร่วมสมัย รวมทั้งการตีความของนักการศาสนาในยุคปัจจุบันว่าด้วยเรื่องหลักเกณฑ์ดนตรีและการขับร้องในอิสลาม ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำด้วยบทและหลักการเพียงบางส่วนมานำเสนอในงานวิจัยเรื่องนี้ ดังเนื้อหาต่อไปนี้

2.2.3.1 ทศนะของอิมามทั้งสี่เกี่ยวกับการขับร้อง และการเล่นดนตรี

ตามทศนะของอิมามทั้งสี่ คือ อิมามอะบูหะนีฟะฮ์ อิมามอะหมัด บินฮัมบัล อิมามมาลิก อิมามชาฟีอี อิมามทั้งสี่มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า เครื่องดนตรี (มะอาซิฟ) ทุกชนิดนั้นต้องห้าม โดยเฉพาะทศนะของอิมามทั้งสี่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

ทศนะของอิมามอาบูฮานีฟะฮ์

สำหรับท่านอิมามอาบูฮานีฟะฮ์ มีความเคร่งครัดในเรื่องมาก และทศนะว่าการร้องเพลงเป็นบาบ ซึ่งในส่วนลูกศิษย์ของท่านได้มีการเน้นย้ำการฟังดนตรีเพื่อความบันเทิง หรือเพื่อเป็นเครื่องหย่อนใจทุกชนิด รวมถึงเครื่องดนตรีที่ใช้ลม แทมบูรีนทุกชนิด กลอง (ดุฟ) และแม้แต่การตีกลอง

โดยที่ พวกเขาได้ยืนยันว่าการกระทำดังกล่าวนั้น แสดงถึงความไม่เคารพ ไม่เชื่อฟังอัลลอฮ์ (ช.บ.) และผู้ที่กระทำสิ่งเหล่านั้นเป็นบาป ดังนั้นจึงไม่ยอมรับการเป็นพยานของเขา และกล่าวเสริมว่า เป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนที่ต้องต่อสู้เพื่อหลีกเลี่ยงการรับฟังสิ่งเหล่านั้น แม้แต่ในกรณีที่เราต้องเดินผ่าน หรือไปหยุดอยู่ใกล้ ๆ สิ่งเหล่านั้น (โดยไม่ได้เจตนา) เราก็ต้องพยายามหลีกเลี่ยง

ทัศนะของอิมามมาลิก

ท่านอิมามมาลิก บิน อนัส ซึ่งเป็นผู้นำนักกฎหมายแห่งนครมะดีนะฮ์เกี่ยวกับแนวคิดของชาวมาดีนะฮ์ เรื่องการร้องเพลง โดยท่านได้กล่าวว่า “ จริง ๆ แล้วการร้องเพลงเป็นการกระทำของคนบาป ” ทั้งนี้ แนวคิดประการเดียวของอิมามมาลิกเกี่ยวกับการร้องเพลง คือ บทเพลงที่ขับร้องจะต้องเป็นเพลงที่บริสุทธิ์ เช่น เพลงที่ใช้ในการปลอบโยนอุลู่ในระหว่างการเดินทาง หรือการทำงานหนัก หรือเวลาที่เบื่อหน่าย หรือในโอกาสเทศกาลแห่งความสนุกสนาน เช่น วันอีด (เทศกาลเฉลิมฉลองตามประเพณีอิสลาม มี 2 ช่วง คือ ภายหลังการสิ้นสุดเดือนถือศีลอด และช่วงเดือนแห่งการประกอบพิธีฮัจย์) หรือวันแต่งงาน ซึ่งในงานแต่งงานอนุญาตเฉพาะร้องเพลงประกอบกับกลองคูป อย่างเดียวเท่านั้น

ทัศนะของอิมามชาฟีอี

หนังสือ อาดาบู้ล เกาะฎูฮ์ ท่านอิมามชาฟีอีได้กล่าวว่า “ แท้จริงแล้วเพลงเป็นสิ่งที่น่าเกลียด (มักโรฮ์) มันคล้ายกับสิ่งผิด และสิ่งที่ไร้สาระ (อัลบาติล) ผู้ที่เข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนี้บ่อย ๆ เป็นคนโง่ ซึ่งการเป็นพยานของเขาจะต้องได้รับการปฏิเสธ ” ในการนี้ บรรดาศิษย์ที่ใกล้ชิดที่สุด และมีความรู้มากที่สุดของอิมามชาฟีอีหลายคนได้ระบุเกี่ยวกับเรื่องดนตรี และการขับร้องว่า ท่านอิมามชาฟีอีได้มีข้อห้ามเกี่ยวกับเรื่องการเล่นดนตรี และการขับร้องอย่างชัดเจน

นอกจากนี้ แนวคิดในเรื่องข้อห้ามดังกล่าว ได้พบในตำราต่าง ๆ ที่แต่งขึ้นโดยบรรดาศิษย์ของอิมามชาฟีอี เช่น หนังสือ อัช ชัรฮุลกาบิร ของอับดุลรอฟีอี (เสียชีวิต ฮ.ศ. 623) และหนังสือ เราฎะฮ์ ของอิมามนาวี ซึ่งเป็นนักนิติศาสตร์มัซฮับชาฟีอี (เสียชีวิต ฮ.ศ.676) ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นหลักฐานในการยืนยันถึงแนวคิดท่านอิมามชาฟีอีที่มีต่อเรื่องการเล่นดนตรีและการขับร้องได้เป็นอย่างดี (อบู บิลาต มุสฏอฟา อัลคานาดิ ,2541: 44)

ทัศนะของอิมาม อะหมัด บิน ฮัมบัล

ในด้านของท่านอิมามอะหมัด บินฮัมบัล ต่อแนวทางในเรื่องการเล่นดนตรี และการขับร้องนั้น ได้มีกล่าวไว้ในหนังสือตลบีฮิบลิส ซึ่งแต่งโดยอบุลญะซี (เสียชีวิต ฮ.ศ. 579) โดยท่านผู้นี้เป็นนักนิติศาสตร์ในมัซฮับฮัมบาลี โดยท่านอบุลญะซีได้กล่าวว่า การร้องเพลง (ฆินา) ในยุค

ของอิมามอะฮ์มัด มีส่วนประกอบหลัก ๆ คือ จังหวะ และคำร้องที่เป็นจังหวะของบทกวี ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อชักนำผู้คนไปสู่หนทางแห่งความศรัทธา และการปล่อยวางเท่านั้น

แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการขับร้องที่หลากหลาย เช่น มีจังหวะปลุกเร้า และท่วงทำนองเร้าอารมณ์ การรายงานทัศนะของอิมามอะฮ์มัดจึงมีความแตกต่างออกไป ซึ่งในเรื่องนี้ลูกชายของท่าน คือ อับดุลลอฮ์ ได้รายงานคำกล่าวของบิดาของท่านว่า “ การร้องเพลง ทำให้การเสแสร้งในจิตใจเจริญเติบโต ทำให้ฉันไม่พอใจเลย ”

ทั้งนี้ ต่อมาท่านอับดุล ญาซี ได้กล่าวถึงฮาดิษหลายบทที่รายงานโดย อุบัยด์ อัล-กัลลาล และบุตรชายชื่อ ซอลิฮ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อิมามอะฮ์มัดมิได้รังเกียจการชุมนุมอ่านบทกวี โดยมีรายงานว่า ครั้งหนึ่งอิมามอะฮ์มัดได้ยินคนร้องเพลง แต่ไม่ได้กล่าวตำหนิเขาเลย ลูกชายของท่านจึงได้กล่าวกับท่านว่า “ โอ้คุณพ่อ ท่านเคยตำหนิ และห้ามทำสิ่งเหล่านี้ไม่ใช่หรือ ? อิมามอะฮ์มัดกล่าวตอบว่า “ นั่นเพราะว่าฉันเคยได้รับคำบอกเล่าว่า พวกเขากำลังกระทำสิ่งที่น่าตำหนิอยู่ ดังนั้น ฉันจึงเกลียดมัน แต่สำหรับสิ่งนี้ฉันไม่ได้เกลียดมัน ”

กล่าวโดยสรุป คือ ประเภทของการร้องเพลงที่อิมามอะฮ์มัดไม่ชอบนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทของเพลง ว่ามีเนื้อหาและวัตถุประสงค์เช่นใด มีดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่

โดยสรุป ความเป็นที่สอดคล้องเป็นเอกฉันท์โดยทั่วไปของซอฮาเบฮ์ ตาบิอิน และนักวิชาการอิสลามรุ่นต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน รวมทั้งอิมามทั้งสี่ท่าน ต่างก็เห็นด้วยกับกฎข้อห้ามเรื่องเพลงและดนตรี นอกเหนือจากข้อยกเว้นที่ได้กล่าวไว้แล้วจากรายงานฮาดิษของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.)

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักการศาสนาบางส่วนที่มีแนวคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อเสียของอานาซีดอิสลามิยะห์ ที่ผู้ขับร้องควรได้มีการระมัดระวัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.4 แนวคิดจากนักวิชาการศาสนาเกี่ยวกับข้อเสียของ อานาซีดอิสลามิยะห์

1. ทำให้เด็ก เยาวชนต้องยุ่ง วุ่นวาย และเสียเวลากับสิ่งที่ไร้ประโยชน์
2. มีการนำดนตรีทั้งในรูปแบบดนตรีตะวันออก และตะวันตกมาใช้ในการขับร้อง ทำให้ปนเปื้อนกับสิ่งที่ไม่เป็นที่อนุมัติในหลักการศาสนา
3. การขับร้องอานาซีดมีลักษณะเหมือนการขับร้องของพวกนักบวชในโบสถ์
4. มีการใช้เด็กเล็ก เยาวชนที่อายุยังไม่บรรลุนิติภาวะ เพื่อขับร้องอานาซีด การออกเสียงเพื่อขับร้องก่อให้เกิดฟิตนะฮ์
5. การขับร้องอานาซีดในบางครั้งใช้เสียงของสาว ๆ ทำให้ผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลิน และลุ่มหลง ก่อให้เกิดสิ่งที่เสียหาย (ฟิตนะฮ์) ตามมา
6. ทำให้เด็ก ๆ สนใจที่จะขับร้องอานาซีดมากกว่าการรับฟัง และอ่านอัลกุรอาน

7. อานาซีตอาจเข้ามาแทนที่ซุนนะฮ์หรือฮาดีษ เนื่องจากเด็ก ๆ เยาวชนอาจไม่สนใจที่จะท่องจำ และศึกษาฮาดีษ
8. ทำให้ในอกและความทรงจำของเด็ก ๆ และเยาวชนจะเต็มไปด้วยอานาซีต และไม่มีพื้นที่สำหรับอัลกุรอาน
9. มิวสิควิดีโอของอานาซีตเป็นภาพของสิ่งที่มีชีวิต
10. มีการใช้อุปกรณ์ดนตรีที่ไม่เป็นที่อนุมัติประกอบการขับร้องอานาซีต
11. เกิดวงอานาซีตที่มีการนำเสนอ หรือแสดงในงานต่าง ๆ ซึ่งบางงานอาจไม่มีความเหมาะสม
12. ในมิวสิควิดีโอของอานาซีต จะมีภาพโชว์เรือนร่างของผู้หญิง
13. อานาซีตมีการผสมกับสิ่งที่ไม่ใช่เรื่องจริง และในบางครั้งเกินความเป็นจริง รวมทั้งการยกย่องจนเกินเหตุ
14. การร้องเพลง ก่อให้เกิดการฟาสิกทั้งแก่ผู้ชายและผู้หญิง รวมทั้งรูปแบบและวิธีการนำเสนอของเด็ก และผู้ใหญ่ การออกท่าทางในการอานาซีต ในบางครั้งไม่จำเป็นต้องมีการแสดงท่าทางเพราะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ซึ่งไม่มีความเหมาะสมที่จะแสดงท่าทางในเรื่องดังกล่าว (Asosiasi Nasyid Nusantara.//มปป. http://www.ann.or.id/index.php)

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้น คือ ทศนะและแนวคิดจากนักวิชาการมุสลิมบางส่วนเกี่ยวกับข้อเสียของอานาซีตอิสลามียะห์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการประกอบการพิจารณาสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง และสนใจศึกษาเกี่ยวกับอานาซีต

2.2.5 หลักการว่าด้วยการใช้เครื่องดนตรีในอิสลาม

ตามหลักการ และหลักฐานต่าง ๆ เช่น อัลกุรอาน ฮาดีษ และการวิเคราะห์ ติความทางศาสนาจากบรรดาผู้รู้ อุลามาอ์(ผู้รู้ นักวิชาการทางด้านศาสนาอิสลาม) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องเครื่องดนตรีอย่างชัดเจนว่า การใช้เครื่องดนตรีทุกชนิดเป็นสิ่งต้องห้าม ซึ่งจากการรายงานฮาดีษ โดยบุคคอรียะห์ และอิบนุมาญะฮ์ ได้กล่าวถึงความเกี่ยวข้องของเครื่องดนตรีกับคำว่า “อัล - มะอาซิฟ” หมายถึงเครื่องดนตรี ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงเครื่องดนตรีทุกชนิด ยกเว้นเพียงชนิดเดียว คือ กลองคูด ซึ่งได้อินญาตให้ใช้เป็นกรณีพิเศษ (ตัมซีร์) อย่างไรก็ตาม เพื่อขจัดข้อโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับกฏนี้ และเพื่ออธิบายถึงกฎเกณฑ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ในหลักซารีอะฮ์ หรือกฎหมายอิสลามได้มีตัวบทมากมายที่กล่าวถึงการแบ่งประเภทของเครื่องดนตรีไว้ และข้อสั่งห้ามเกี่ยวกับเครื่องดนตรีเหล่านี้อย่างชัดเจน โดยเครื่องดนตรีประเภทดังกล่าว ปรากฏดังต่อไปนี้

1. เครื่องลม
2. เครื่องสาย
3. เครื่องตี หรือเคาะ

4. เครื่องดนตรีผสมระหว่างเครื่องดนตรีประเภทต่าง ๆ ข้างต้นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป

ในกรณีที่อนุญาตให้มีการใช้กลองคูดุฟได้ เนื่องจากเป็นข้อยกเว้นของกฎเกณฑ์ข้อห้ามเกี่ยวกับดนตรี แต่ทั้งนี้ ยังมีข้อยกเว้นที่มีการข่มงวดที่ผู้ใช้ต้องพิจารณาประกอบด้วย เช่น ขนาด รูปร่าง ลักษณะ และโอกาสซึ่งอนุญาตให้ใช้ได้

ทั้งนี้ เงื่อนไขในเรื่องขนาด และรูปร่างของกลองคูดุฟนั้น มีความครอบคลุมทั้งในเรื่องของขนาดของกลองคูดุฟจะต้องไม่ใหญ่กว่ากลองคูดุฟขนาดทั่วไป (อูร์ฟ) ตามที่ระบุในเรื่องการใช้โดยทั่วไป และต้องมีลักษณะคล้ายกับแทมบูรีน ซึ่งมีหนังึงตึงบนหน้ากลองด้านใดด้านหนึ่งของกรอบไม้ นอกเหนือจากนั้น นักวิชาการได้เห็นพ้องต้องกันว่า กลองคูดุฟจะต้องไม่มีสิ่งทำให้เกิดเสียง

2.2.6 หลักฐานเกี่ยวกับการอนุญาตการร้องเพลง และเล่นดนตรี

ทั้งนี้ ในแง่มุมเกี่ยวกับอิสลามกับมุมมอง และโอกาสในการสร้างความรื่นเริงนั้น โดยเฉพาะในด้านหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องการอนุญาตให้มีการขับร้องได้ ผู้วิจัยได้มีการหยิบยกตัวอย่างจากหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งขอบเขตข้อยกเว้นในเรื่องนี้ ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.2.6.1 หลักฐานเกี่ยวกับการอนุญาตในการขับร้องที่ได้กล่าวไว้ในสุนนะฮ์ (แนวทางการปฏิบัติของท่านศาสดา)

ได้มีหลักฐานจากฮาดิษที่ระบุถึงข้อห้ามโดยทั่วไปเกี่ยวกับการขับร้อง หรือการร้องเพลง โดยที่บทรายงานฮาดิษโดยฮากิม ได้มีการอธิบายในเรื่องนี้ว่า เสียงร้องเพลงที่ร้องประสานกับเสียงดนตรีนั้นเป็นบาปและชั่วร้าย ที่เป็นเช่นนั้นเนื่องมาจากการมีเสียงดนตรีที่ต้องห้ามประกอบการขับร้อง ทั้งนี้ การขับร้องเพลงที่มีเนื้อหาบริสุทธิ์ ซึ่งร้องประกอบเครื่องดนตรี คือ กลองคูดุฟ เพียงอย่างเดียว อนุญาตให้กระทำได้บางโอกาสเท่านั้น

โดยที่ การร้องเพลงโดยไม่มีเสียงดนตรีประกอบได้มีการอนุญาตได้ในบางสถานการณ์ และภายใต้เงื่อนไขบางประการ ได้แก่

1. คำร้อง เนื้อหาของเพลงจะต้องมีความสะอาด บริสุทธิ์ และอยู่ในกรอบของศีลธรรมตามหลักบัญญัติของศาสนาอิสลาม

ทั้งนี้ คำร้องซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกามารมณ์ และการกระทำที่ผิดศีลธรรม หรือเพลงที่ขับร้องในลักษณะผิดศีลธรรม จึงได้ถูกห้ามไว้ และหากเพลงเหล่านั้นถูกแสดงออก หรือนำมาร้อง ประกอบกับการกระทำที่ต้องห้าม เช่น การพนัน การดื่มเหล้า และกิริยาท่าทางอื่น ๆ ที่ผิดศีลธรรม

2. การร้องเพลงของผู้หญิงจำกัดให้ทำได้เฉพาะกับผู้ชม ผู้ฟังที่เป็นผู้หญิงเท่านั้น เพราะโดยธรรมชาติของน้ำเสียงของผู้หญิงนั้นจะสามารถกระตุ้นความรู้สึกทางเพศของผู้ฟังชายได้

3. เพลงที่ดีที่สุด ที่ควรขับร้อง และรับฟัง คือ เพลงที่กระตุ้นให้เกิดความยึดมั่นศรัทธา โดยการเลือกกระทำแต่สิ่งที่ดีงามเพื่ออัลลอฮ์ (ช.บ.)

สรุป

2.2.7 หลักการว่าด้วยการขับร้อง หรือการร้องเพลงในอิสลาม

ทั้งนี้เนื่องมาจากอานาซีด มีความเกี่ยวข้องกับการขับร้อง ซึ่งในหลักการศาสนาอิสลามได้มีการบัญญัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลอ้างอิงมาจากหนังสือ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

หากเราพิจารณาจากข้อมูลที่ได้นำเสนอมาในเบื้องต้นจะพบว่าหลักการศาสนาอิสลามมีความเข้มงวดในเรื่องดนตรี และการขับร้อง อันเนื่องมาจากเหตุผลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ซึ่งหากเราพิจารณาจากบทเรียน และตัวบทอรรถนนะฮ์ที่เชื่อถือได้ของท่านศาสดามุฮัมมัด (ช.ล.) จะพบว่าอิสลามมิได้ปิดโอกาสสำหรับความรื่นเริงไปโดยสิ้นเชิง เนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นธรรมชาติของจิตวิญญาณ แต่ภายใต้ความสนุกสนานรื่นเริงจำเป็นที่จะต้องมิถูกเกณฑ์ในการกำหนดเพื่อให้มนุษย์มีการแสดงออกภายในขอบเขตที่เหมาะสม ดังตัวอย่างรูปแบบการขับร้อง และดนตรีที่จะนำมาเสนอเพียงบางส่วน ณ ที่นี้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางหลักการ และทัศนะการขับร้อง และการใช้เครื่องดนตรีในอิสลาม

การสืบค้นเกี่ยวกับการห้ามการร้องเพลง	หลักฐานว่าด้วยการใช้เครื่องดนตรีในอิสลาม
1. หลักฐานจากอัลกุรอาน	1. หลักฐานเกี่ยวกับการอนุญาตการร้องเพลง และเล่นดนตรี
2. หลักฐานจากอัลฮาดิษ	2. หลักฐานเกี่ยวกับการอนุญาตในการขับร้องที่ได้กล่าวไว้ในสุนนะฮ์ (แนวทางการปฏิบัติของท่านศาสดา)
3. ความเห็นจากนักกฎหมายอิสลาม และอุลามาอ์ (นักวิชาการศาสนา)	3. หลักการว่าด้วยการขับร้อง หรือการร้องเพลงในอิสลาม
4. ทัศนะของอิมามทั้ง 4 เกี่ยวกับการขับร้อง และการเล่นดนตรี	3.1 การขับร้อง และดนตรีในการนุสฮาด และกิจการเกี่ยวกับการนุสฮาด 3.2 การเฉลิมฉลองในวันอีดิลฟิตรีและอีดิลอัฎฮา 3.3 การขับร้อง และการเล่นดนตรีในงานเลี้ยงฉลองงานแต่งงาน 3.4 การขับร้อง และการเล่นดนตรีในโอกาสต้อนรับบุคคลสำคัญ

	<p>3.5 โอกาสอื่น ๆ ที่นักวิชาการศาสนาลงความเห็นให้เล่นดนตรีได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ในกรณีที่ต้องการให้เราเพิ่มความเข้มแข็ง อดทนในการยกของหนักหรือทำงานหนัก - เพื่อผ่อนคลายความเบื่อหน่าย และช่วยเร่งฝีเท้าสัตว์
--	--

2.2..7.1 การขับร้อง และดนตรีในการนิยาส และกิจการเกี่ยวกับการนิยาส

ในสถานการณ์การรบ และการนิยาส การขับเพลง และดนตรีเพื่อจุดประสงค์ในการปลุกใจ เพื่อให้มุสลิมได้ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮ์ (ช.บ.)

โดยที่ในอัลฮาดิษได้มีการรายงานจากอัลบุกอริว่า ท่านศาสดา (ช.ล.) และบรรดาสาวก ได้ร้องเพลงประสานกัน ดังต่อไปนี้

อนัสรายงานว่า ในขณะที่กำลังขุดคูรอบนครมีดีนฮันนั้น พวกมุฮาญิรีน และชาวอ็ฮอร ก็เริ่มร้องบทร้อยกรองดังต่อไปนี้ : พวกเราคือ ผู้ที่จะปฏิญาณว่าจะจงรักภักดีต่อมุฮัมมัด (ช.ล.) และเราจะยังคงยืนหยัดอยู่ในอิสลามตลอดไป ท่านศาสดาก็ร้องตอบว่า “ โอ้อัลลอฮ์ไม่มีอะไรจะดียิ่งไปกว่าโลกอาภิเราะฮ์ ดังนั้นของพระองค์โปรดประทานพรแก่พวกอ็ฮอรและมุฮาญิเราะฮ์ด้วยเถิด ” (อบู บิลาต มุสฏอฟา อัลคานาดิ ,2541: 63-64)

2.2.7.2 การเฉลิมฉลองในวันอีดิลฟิตรีและอีดิลอัฎฮา

งานเทศกาลที่ยิ่งใหญ่ และได้รับอนุญาตให้มีการรื่นเริงได้ในอิสลามตามกรอบที่ศาสนา กำหนด คือ วันตรุษอีดิลฟิตรี(เทศกาลเฉลิมฉลองตามประเพณีอิสลามภายหลังการสิ้นสุดเดือนถือศีลอด) และตรุษอีดิลอัฎฮา (เทศกาลเฉลิมฉลองตามประเพณีอิสลาม ช่วงเดือนแห่งการประกอบพิธีฮัจย์) การขับร้องเพลงที่บริสุทธิ์ และการตีกลองดุฟประกอบจังหวะอนุญาตให้ทำได้ ดังตัวอย่างที่อธิบายดังต่อไปนี้

“ ท่านหญิงอาอิชะกล่าวว่า ท่านศาสดา (ช.ล.) ได้เดินเข้ามาหาฉันในขณะที่เด็กหญิง 2 คน กำลังขับร้องเพลงของบุอาษ โดยที่ท่านศาสดาได้นอนลง และหันหน้าไปทางอื่น อะบูบักร์ผ่านเข้ามา ท่านก็ต่อว่าฉันอย่างโกรธเกรี้ยวโดยการกล่าวว่า : ปลอຍให้ขลุ่ยของชัยฏอนอยู่ต่อหน้าท่านศาสดาหรือ ? ท่านศาสดา (ช.ล.) จึงหันหน้ากลับมาแล้วกล่าวว่า “ ปลอຍพวกนางเถิด ” ท่านหญิงอาอิชะก็กล่าวต่อไปว่า “ เมื่อท่านศาสดาจับกลับไป ฉันจึงให้สัญญาณกับพวกนาง และพวกนางก็ออกไป”

แต่จากรายงานบทอื่นของอัลบุกอริท่านหญิงอาอิชะกล่าวว่า (บิดาของนาง) อะบูบักร์มาหานางในขณะที่ท่านอยู่ที่มีนา มีหญิงสาว 2 คนอยู่กับนาง และกำลังตีกลองดุฟ ในขณะที่ท่านศาสดา

ห่มผ้าอยู่ ท่านอับบ์ก็เริ่มคิดว่าหญิงสาว 2 คนนั้น ในขณะที่ท่านศาสดาเปิดผ้าออกมา (จากผ้าที่คลุมหน้าอยู่) และกล่าวว่า “ จงปล่อยพวกนางเถิด โอ้อับบ์ เพราะนี่คือช่วงเทศกาลวันอีด ”

หลักฐานที่กล่าวถึงดังกล่าวเป็นหลักฐานยืนยันถึงการอนุญาตให้มีการขบร้อง และเล่นดนตรีในวันอีด (อ้างแล้วเล่มเดียวกัน ,2541: 63-64)

2.2.7.3 การขบร้อง และการเล่นดนตรีในงานเลี้ยงฉลองงานแต่งงาน

ทั้งนี้ การอนุญาตให้ผู้หญิงและเด็กสาวร้องเพลง และตีกลองคฺพสามารถทำได้ ในช่วงงานเลี้ยงฉลองแต่งงาน ทั้งนี้ ภายใต้หลักเกณฑ์การร้องเพลงนั้นจะต้องมีเนื้อร้องที่บริสุทธิ์ และเนื้อเพลงจะต้องไม่บรรยายเกี่ยวกับความรัก และการกระทำที่ผิดศีลธรรมต่าง ๆ การร้องเพลง และการตีกลองคฺพ จะประกาศให้ทราบถึงการแต่งงาน และนำความสุขมาสู่บรรดาแขกหรือที่มาร่วมงาน ซึ่งมีฮาดิษที่รายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังต่อไปนี้

มุฮัมมัด บิน ฮาญิบ อัล-ญุมะฮิ รายงานว่าท่านศาสดา (ซ.ล.) กล่าวว่า “ ขอบเขตระหว่างความถูกต้อง และไม่ถูกต้อง (ในการแต่งงาน) คือกลองและเสียง

ทั้งนี้ ได้มีฮาดิษอื่น ๆ ที่ได้รายงานให้เห็นว่าท่านศาสดา (ซ.ล.) สนับสนุนให้ผู้หญิงร้องเพลง และตีกลองคฺพ เช่น ฮาดิษต่อไปนี้

ท่านหญิงอาอิชะฮ์ (ร.ฎ.) รายงานว่า ท่านศาสนทูตของอัลลอฮ์กล่าวว่า “ จงประกาศการแต่งงาน ประกอบพิธีแต่งงานในมัสยิด และจงตีกลองคฺพในโอกาสนี้ด้วย ”

ทั้งนี้ การร้องเพลง และตีกลองคฺพ ดังที่กล่าวมาแล้วได้มีการจำกัดและอนุญาตให้กระทำได้เฉพาะสตรี และเด็กสาวเท่านั้น

2.2.7.4 การขบร้อง และการเล่นดนตรีในโอกาสต้อนรับบุคคลสำคัญ

ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การขบร้องและเล่นดนตรีสามารถกระทำได้ในหลาย ๆ โอกาส ตามขอบเขตที่อนุญาตของหลักการศาสนาอิสลาม ทั้งนี้ การขบร้องและเล่นดนตรีสามารถกระทำได้อีกเช่นกันในกรณีของการเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสที่มีแขกที่นำเคารพนับถือ ญาติพี่น้องหรือบุคคลสำคัญ นักวิชาการศาสนา หรือนักบรมมุญาฮิดีนกลับมาจากสงคราม หรือเมื่อคนที่เป็นที่รักซึ่งจากกันไปนานกลับคืนมา ในกรณีดังกล่าวนี้ การอ่านบทกวีที่บริสุทธิ์ และบทเพลงสามารถนำมาขบร้อง ประกอบกับกลองคฺพได้

แนวคิดนี้มีหลักฐานพิสูจน์จากฮาดิษมากมาย ดังการรายงานฮาดิษต่อไปนี้

“ อัมรฺ บิน ซุอัยบ์ รายงานโดยอ้างอิงจากปู่ของเขาว่า ผู้หญิงคนหนึ่งกล่าวว่า “ โอ้อ่านศาสนทูตของอัลลอฮ์ แท้จริงแล้ว ฉันได้สาบานไว้ว่าจะตีกลองคฺพต่อหน้าท่าน ” ท่านศาสดา (ซ.ล.) ท่านกล่าวตอบว่า “ จงทำตามคำสาบานของเธอเถิด ”

ฮาดิษอีกบทหนึ่งรายงานโดยอัคริมิซีย์ จากบรูรอยญาฮ์ กล่าวว่า “ ครั้งหนึ่งท่านศาสดาได้ออกไปทำสงคราม และเมื่อท่านกลับมา ทาสหญิงผิวดำคนหนึ่งได้มาหาท่าน และกล่าวว่า : โอ้ท่านศาสนทูตของอัลลอฮ์ แท้จริงแล้วฉันได้สาบานไว้ว่าหากอัลลอฮ์ทำให้ท่านกลับมาอย่างปลอดภัย ฉันจะตีกลองคูด และร้องเพลงต่อหน้าท่าน

ท่านศาสดาก็ตอบว่า “ ถ้าเธอได้สาบานไว้ จงทำตามคำสาบาน โดยการตีกลองคูดเถิด ถ้าไม่จงอย่าทำ ” ด้วยเหตุนี้เธอจึงเริ่มตีกลองคูด ระหว่างนั้นท่านอุมัรก็เดินผ่านเข้ามา ตามด้วยท่านอาลี และตามด้วยอุษมาน เมื่ออุมัรเดินเข้ามา เธอก็โยนกลองไปไว้ด้านหลังนาง และนั่งลงบนกลองนั้น ท่านศาสนทูตจึงกล่าวว่า “ แท้จริงแล้วมันหนักกว่าท่าน โอ้ อุมัร ” (อบู บิลาล มุสฏอฟา อัลคานาดี ,2541: 67-68)

2.2.7.5 โอกาสอื่น ๆ ที่นักวิชาการศาสนาลงความเห็นให้เล่นดนตรีได้

นอกเหนือจากโอกาสต่าง ๆ ที่อนุญาตให้ขับร้องเพลง และเล่นดนตรีตามขอบเขตที่กำหนดแล้ว การร้องเพลงที่บริสุทธิ์อนุญาตให้กระทำได้ในกรณีที่ต้องการให้เรา มีความเข้มแข็ง อดทนในการยกของหนักหรือทำงานหนัก ทำงานที่ซ้ำซากน่าเบื่อ ซึ่งอาจร้องเพลงได้ทั้งแบบเดี่ยวและแบบประสานเสียง ดังเช่นกรณีที่ท่านศาสดา และบรรดาซอฮาบะฮ์ (ผู้ที่อยู่ร่วมสมัยกับท่านศาสดา และปฏิบัติตามแนวทางของท่าน) ได้กระทำในตอนที่ช่วยกันขุดสนามเพลาะรอบนครมาดีนะฮ์ ในระหว่างการเดินทางไกลโดยใช้ม้า อูฐหรือสัตว์พาหนะอื่น ๆ

เราสามารถร้องเพลงเป็นจังหวะจะโคนเพื่อผ่อนคลายความเบื่อหน่าย และช่วยเร่งฝีเท้าสัตว์ได้ด้วยเช่นกัน ดังเช่นที่ชาวอาหรับทำเวลาเดินทางเป็นกองคาราวาน เป็นที่รู้กันว่า คนขี่อูฐของท่านศาสดาชื่อ อันญาซะฮ์ เคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วได้ โดยการใช่วิธีการขับร้อง ทั้งนี้ การร้องเพลงที่บริสุทธิ์ให้ตัวเองฟังในเวลาที่โดดเดี่ยวหรือเบื่อหน่าย ก็อนุญาตให้กระทำได้ เช่นเดียวกับผู้ปกครองร้องเพลงกล่อมลูกหลานเพื่อความสนุกสนาน หรือทำให้เด็กหยุดร้องไห้ หรือทำให้นอนหลับ ก็อนุญาตให้กระทำได้เช่นเดียวกัน

โดยสรุป บทเพลงที่มีคำร้อง เนื้อหาที่ช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และกระตุ้นให้คนหันมาทำกิจกรรมทางศาสนา เช่น การขอคุดา การทำการกุศลและการอุทิศ เป็นต้น ควรได้รับการยกย่อง แต่การร้องเพลงเหล่านี้จะต้องทำอย่างพอดี และทำในวาระที่เหมาะสม และด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสม

สิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเกี่ยวกับหลักฐาน และเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในสมัยท่านศาสดา เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงขอบเขต กฎเกณฑ์ หรือการอนุญาตให้มีการขับร้องและเล่นดนตรีได้ ซึ่งมุสลิมที่มีความสนใจในเรื่องดังกล่าวสมควรที่จะรับมาพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมขับร้อง และเล่นดนตรี เพื่อให้เหมาะสม และอยู่ในขอบเขตที่ศาสนาได้กำหนดไว้

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด เป็นแนวทางที่สำคัญในการกล่าวถึงเรื่องการจับรื่อง และเล่นดนตรีในอิสลาม ซึ่งการจับรื่องอานาซิดก็อยู่ในขอบข่ายดังที่กล่าวมาแล้วเบื้องต้น ทั้งนี้ข้อมูลที่ได้มาทั้งเกิดจากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยตรงที่ได้สืบค้นมาจากหลักฐานปฐมภูมิ คือ อัลกุรอาน (คัมภีร์ทางศาสนาอิสลาม) ฮาดิษ (วจนะท่านศาสดามุฮัมมัด ซ.ล.) รวมทั้งแนวคิดต่าง ๆ จากนักวิชาการศาสนาอิสลาม ซึ่งในการทำโครงการวิจัยเรื่องนี้ต้องเน้นเฉพาะด้านหลักการศาสนาเป็นหลักในการจับประเด็นเชื่อมโยงเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในกรณีที่ได้ทำการวิจัยเรื่องนี้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะทำการต่อขอศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์อานาซิดกับบริบททางวัฒนธรรม ประเพณีของมุสลิมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมทั้งในส่วนของการอานาซิดในฐานะสื่อในการเชื่อมร้อยคนและชุมชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพื้นที่ภูมิภาคมาลยาูต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus